

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੇ., ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ ਜੇ.ਜੇ.

DAV ਕਾਲਜ SO > CIETY, — ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਸਰਵਦਾ ਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ
ਮਿਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, - ਜਵਾਬਦਾਰਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 122 ਆਫ 1966।

9 ਸਤੰਬਰ 1971 ਈ.

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ—ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ—ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲ- ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ—ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ
ਐਕਟ (1963 ਦਾ XL VII)— ਧਾਰਾ 34— ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ— ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ
—ਵਿਅਕਤੀ ਕਲੇਮਿੰਗ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ- ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ।

(ਪ੍ਰਤੀ ਫੁਲ ਬੈਚ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ., ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ, ਜੇ. ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ
ਸੰਸਥਾ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਐਡਮੋਸਟ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ
ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹੋਣ ਵਰਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਵਰਗੀ
ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ
ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। (ਪੈਰਾ 23 ਅਤੇ 30)।

ਪ੍ਰਤੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ, ਜੇ. ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ
ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਡਾਇਟੀ ਜਾਂ ਗਣਿਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ- *£%isdojd am jo uoissassod psnjoe JOJ jms e Surjq jou paau*
juamaSeueui gin ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਬੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ! y ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ। (ਪੈਰਾ 9)

ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਦੀ ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ 20 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ
ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ . ਉਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ
ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਡੀ. ਬਰਮਾ ਦੁਆਰਾ 23 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1406 ਆਫ 1964 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ
ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ, ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਉਲਟ। ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ,
ਨੇ ਮਿਤੀ 28 ਸਤੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਿਮਾਡ ਦੇ ਕੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਲੇਨ ਆਈ ਟਿਫ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ
ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ। ਆਰਡਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . >1

J. ਐਨ ਕੇ ਅੰਜਲ , ਐਸ ਸੀਨੀਅਰ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ , ਦੇ ਬੈਚ ਬੀ ਹਾਨ , ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ , ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ।

K. ਐਨ.ਟੀ.ਵਾੜੀ , ਇੱਕ ਵਕੀਲ , ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ।

ਆਰਡਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ

H ARBANS SINGH , CJ - ਦੇ ਕਰਾਸ ਅਪੀਲਾਂ, LPAs ਨੰ. 122 ਅਤੇ 235 ਆਫ 1966, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ

ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

(2); ਇੱਥੇ ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਸਰਵ ਸਰਵਾਨੰਦਾ¹ ਐਂਗਲੋਇਸ ਸੈਨ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸਕੂਲ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਹੈ। ਇਸ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਅਤੇ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਸੀ ਜੋ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ 4 ਜੁਲਾਈ 1963 ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਕਾਬੂ ਭੀੜ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇ ਮੁਦਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਉੱਠੀਆਂ ਹਨ, 14 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ: -

- (1) ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1915 ਵਿੱਚ ਡੀਏਵੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, 1 ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (2) ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ,

ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਅਤੇ

- (3) ਕਿ 4 ਜੁਲਾਈ 1 ਨੂੰ ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕ ਬੇਕਾਬੂ ਭੀੜ ਨੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਾਦਾ ਟਿਫ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ, ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ-ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਰਿਫ਼ੈਂਡੈਂਟ-ਕਮੇਟੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਇਮਾਰਤ ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਸ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬੱਗਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੰਡੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਡਿਫ਼ੈਂਡੈਂਟ-ਕਮੇਟੀ ਇਕਲੌਤੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: -

- (1) ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- (2) ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਹੈ?
- (3) ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ?
- (4) ਕੀ ਮੁਦਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- (5) ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਧਾਰਾ 145 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ? ਆਰਕੀ ਮੁਦਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ?
- (6A) ਕੀ ਮੁਦਈ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸਏਐਸ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ?

(6) ਰਾਹਤ.

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ, ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸਮਾਜ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੁਬਾਰਾ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਨ ਆਦਿ ਲੈ ਕੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 4 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਮੁਦਈ-

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 — School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

ਸਮਾਜ ਨੂੰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1877 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਦਈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੁਦਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਸਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨੇ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 122 ਆਫ 1966, ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਨੇ 1966 ਦਾ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 235 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(5) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 1966 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 235 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ 'ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਨਾ ਮੰਗੋ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1877 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪੁਰਾਣਾ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਵਿਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿਚ ਹੈ।, 1963 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨਵਾਂ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

"34. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ! ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ, ਸਿਰਫ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੁਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਇਮਾਰਤ ਮੁਦਈ-ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਲੇਨ ਟਿਫ-ਸੁਸਾਇਟੀ

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 ___ School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

ਇਸਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਲਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਹਿਜ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਮੁਦਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸੋਧਿਆ ਮੁਦਈ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਲੰਮੀ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੁਣ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਦਈ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹੁਣ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ, ਰਾਹਤ ਹੋਵੇਗੀ।

(6) ਸਕੂਲ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਇਮਾਰਤ ਖੜੀ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1915 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨੇ ਡੀਏਵੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਲਈ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਿਤ ਇੰਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ "ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।" 4 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਦੀ ਅਸਲ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੈਰੇ 9 ਅਤੇ 10 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"9. ਕਿ 4 ਜੁਲਾਈ 1963 ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਭੀੜ ਬਣਾ ਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਸੀਟਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ।

"10. ਕਿ 9 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 20 ਜੂਨ, 1963 ਦੇ ਇੱਕ ਮਤੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ

ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਵੈ-ਗਠਿਤ ਸਮਾਜ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹੈ।"

ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ "ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ" ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੈਰੇ 15 ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

"ਕਿ ਮੁਦਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੁਦਈ

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 ___ School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਸਬਾਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ”।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਮੁਦਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ”। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹਨ, (1) ਕਿ ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ-ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ (2) ਕਿ ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ-ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ- ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ' ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ।

(7) ਦਲੀਲ 30 ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਲਈ ਓਸਿੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਵਕੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮਲਕੀਅਤ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੁਦਈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਾਹਤ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸਵਲਾਲ-ਹੀਰਾਲਾਲ* (1) ਜਿਸ ਦਾ ਹੈੱਡ-ਨੋਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (1877) ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਹੋਰ ਰਾਹਤ' ਹੈ।"

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਡਸ਼ੋਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦਾ ਆਖਰੀ ਮਾਲਕ ਜਾਂ *ਗਦੀਪਤੀ ਸੀ*, ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 14 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 13 ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਸਟੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 14 ਨੂੰ ਆਖਰੀ *ਗਾਡੀਪਤੀ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਗਡੀ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ*, ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਤੋਂ 13 ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਮੁਦਈ ਨੇ *ਗਾਡੀ* ਅਤੇ ਆਖਰੀ *ਗਾਡੀਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ: -*

(8)) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰੀ ਆਚਾਰੀਆ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਡ ਆਚਾਰੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਚਾਰੀਆ ਬਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਮੀਨਾਰਾਇਣ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਆਚਾਰੀਆ ਅਤੇ ਸਾਧੂ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਆਚਾਰੀਆ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ' *ਗਦੀਪਤੀ ' ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਧਾਰਕ ਹੈ।*

(3) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ /

(1) ILR (1904) 28 ਬੋਮ. 567

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਗਾਡੀ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ /

ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:-

(4) ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਆਚਾਰੀਆ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਣਿਆ ਸੀ। ਦੇਵਤਾ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਆਚਾਰੀਆ ਦੇਵਤਾ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਨੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 571 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

“ਮੁਦਈ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਐਡਮੋਟ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਅਚਾਰੀਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਈਨਾਸ਼ੀਨ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਏਜੰਟ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੱਦੀ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਦਾਅਵਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਮੁਦਈ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਇਹ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਹਾਰਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ। ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਾਹਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ। 'ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਪੁਰਾ ਕੀਤਾ। 1) (ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 572 'ਤੇ), ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ +ਉਸ ਦਾ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਦਈ ਉਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਉਪਾਅ ਉਸ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਐਟਮਿਊਟਿਡ ਚੋਰੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੈ, ਇਹ th° ਥਿਊਰੀ 'ਤੇ bv tho plam+iff ਨਹੀਂ ਕਹੇਗੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਣੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ ਬਦਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲਵੇਗਾ।”

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 ___ School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ, ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਕੂਲ ਦਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ - ਓਰੀਐਂਟਲ, ਅਰਥਾਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ, ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨਰਸਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਅਨੇਜਮੈਂਟ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਮੁਦਈ ਵਿਚਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਲੀ ਸੰਪਤੀ ਉਸਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਲਕ.

(9) ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਦਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਵਾਘੀਸਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ, (2) ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 824 'ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: -

“ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਐਡਮੋਟ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 42, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕੇ।, ਪਰ ਧਾਰਾ 42, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ।

ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ, ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਯੂਨੁਸ ਬਨਾਮ ਸਵੀਡੀ ਉਨਾਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਨੀ ਬੀ: ਹਰੀ ਦਾ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਲਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਇਹ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ।”

ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ F ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, in^rferin ਤੋਂ oth^rc ^ ਉਦੇਸ਼ @ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ। ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਖਰੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1941 ਮੈਡ. 822
- (3) ਏ.ਜੇ.ਆਰ. 1961 SC 808

ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨਾਲ; ਅਤੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੁਕਮ ਲਈ ਗਿਣਾਤਮਕ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਦਰਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਗਣਿਤ, ਇੱਕ ਮੰਦਰ, ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ। ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਲਓ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇਵਤੇ ਜਾਂ ਗਣਿਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ।

(10) ਇਹ, ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਹੋਰ 5 ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਦੇ; ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗਣਿਤ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਅਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਸੰਸਥਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਣ ਸੰਸਥਾ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਿੱਸਾ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਹ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸਦੀ ਬਹਿਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :-

"ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਕੂਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ?"

(11) ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਆਈ

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 ___ School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜੇ.ਐਨ ਕੌਸ਼ਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

(12) H ARBANS SINGH , CJ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਕੂਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ?"

(13) ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲਾਂ (LP As. 122 ਅਤੇ 235 of 1966) ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਡੀ.ਏ.ਵੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ (ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਦਾਨ ਜਾਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ; ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਖਰੀਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੰਤਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਵਦਾਨੰਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਸਕੂਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਜ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(14) ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਉਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਅਰਥਾਤ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਕੂਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਨੁਕਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਵਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ ਜੋ ਜੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਸਫ਼ਾ 305 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 66 ਵਿਚ ਸਲਮੰਡ ਐਨ ਜੁਰੀਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ (1966 ਐਡੀਸ਼ਨ) 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ' ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਗੁਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸਥਾਰ, ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੁਝ ਅਸਲ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਇਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ, ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਜੀਵ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਇਹ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਿਸਥਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਾਦਰੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਾਰਪਸ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

* * * * *
* * * * *

ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਪਹੁਦਰੀ ਰਚਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਿਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੁਥਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟੇਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਲੜੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਮਿਆਂ ਜਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਦੇਸ਼ਾਵਲੀ ਦੀ। ਇੱਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛੁਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ, ਬਚਪਨ, ਬੁਢਾਪੇ, ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ। ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਕਦੇ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਿਸਟਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 ___ School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

ਇੰਨੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(15) ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 'ਸਾਲਮੰਡ ਐਨ ਜੁਰੀਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ' ਦੇ ਪੰਨਾ 307 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਕਰਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕਾਰਪਸ, ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇ ਇਹ ਚਾਹੇ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਚਰਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੋ।

* * *

(16) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਨੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਮੰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਛੱਡੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟੀ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ। ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੰਡ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

(17) ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 407 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: -

(i) ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ।

(ii) ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੱਸ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਜਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(18) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਐਂਡੋਮੈਂਟ, ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਵੈਧ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ਕ ਉਹ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਲਈ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

(19) ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 404 ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਦਾਨ ਵਜੋਂ

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

“ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਸੁੱਧ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪੂਜਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੇਣਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਤੋਹਫੇ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਧ, ਦੁਰਗਾ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਪੂਜਾ, ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਆਧਾਰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(20) ਸਰਸਵਤੀ ਅੰਮਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਅੰਮਲ (4) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮਕਬਰੇ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਹਫਾ ਅਤੇ ਉਸ ਮਕਬਰੇ 'ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੇਤ,

(4) ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 491

ਸਲਾਨਾ ਤਿਉਹਾਰ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ, ਪ੍ਰਾਣਨਾਥ ਸਰਸਵਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

“ਇਹ ਸੂਚੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਯੋਗਤਾ ਕੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੁਕਮ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਆਧਾਰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਮਕਬਰੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਸਮਰਪਣ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(21) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਦੇਵਸਥਾਨਮ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਬੁਨਿਆਦ ਗਣਿਤ ਜਾਂ ਮੱਠ ਹਨ। ਇਹ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਮਿਕ

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
— School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

ਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਦੇਵਸਥਾਨਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਪੱਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਮੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ / ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਮੂਲਿਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿਦੁਮਨਾ ਕੁਮਾਰ ਮੂਲਿਕ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (5) ਦੇਖੋ, ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦੂ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਹਿੰਦੂ ਮੂਰਤੀ, ਲਬੋ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਮਾਨਤਾ, ਇੱਕ "ਨਿਆਂਇਕ ਹਸਤੀ" ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਇੱਕ ਬਾਲ ਵਾਰਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(22) ਇੱਕ ਗਣਿਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਬਾਜੀਰਾਓ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮਣਦਾਸ (6) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ (ਗਣਿਤ), "ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸੰਪੱਤੀ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ (ਮੋਹੰਤ) ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੱਠ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੇਵਸਥਾਨਮ ਦੇ ਉਲਟ, ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੂਰਤੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(23) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆ ਵਰਥੀ ਤੀਰਥ ਸਵਾਮੀਗਲ ਬਨਾਮ ਬਲੁਸਵਾਮੀ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਿਸਟਰ ਅਮੀਰ ਅਲੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 126 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 'ਭਰੋਸਾ' ਅਣਜਾਣ ਹੈ।

(5) ਏਆਈਆਰ 1925 ਪੀਸੀ 139.

(6) ILR (1904) 28 ਬੰਬ. 215.

(7) ਏਆਈਆਰ 1922 ਪੀਸੀ 123.

ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਰਲ। (ਜੇ. ਸੀ. ਘੋਸ਼, "ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ," 276)। ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਗੁਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 ___ School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

* * * *

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਿੰਦੂ ਪੰਥ ਦੇ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਮੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਨਿਆਇਕ ਹਸਤੀ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਤੋਹਫੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਹੇਠ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ "ਨਿਆਇਕ" ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(24) BIN BKk] ਧਾਰਮਿਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਮੁਖਰਜੀਤ, ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੰਨਾ 304 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: -

' ਜੀ

".....ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਓਵਰਲੈਪ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਧਰਮ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸ਼ੁੱਧ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ, ਚੋਲਟਰੀ, ਆਰਾਮ ਘਰ, ਸਕੂਲ, ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ, ਭਿਖਾਰੀ ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਉਦਾਰ-ਦਿਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਮ ਲਾਭ ਹਨ।

ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ, ਚੋਲਟਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਸਾਧਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਇੱਕ ਯੋਗ ਸਮਰਪਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜਾਂ ਉਹ, ਜੋ ਚੈਰਿਟੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ, ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਗੇ।

(25) ਵੀ. ਮਾਰੀਵਾ ਪੀਪੀਏ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਬੀ ਕੇ ਪੁਤਰਨਮਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8), ਮੈਜ਼ੂਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਸਹੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ: -

i

“ਸਦਾਵਰਤਾ ਟੈਕ, ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਾਂ ਜਾਂ ਬੇਸਹਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮਥਾ ਜਾਂ ਦੇਵਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਗੇ।

(26) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ, ਕਿ ਕੀ ਮੁਹੰਮਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਮਦਰੱਸਾ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮਸਜਿਦ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਅਤੇ ਹੋਰ (9) ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।). ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 122 'ਤੇ ਸਰ ਜਾਰਜ ਰੈਕਿਨ ਨੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ,

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

“ਇੱਕ ਮਸਜਿਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਤੈਅਬਜੀ ਦੇ ਮਹੋਮੇਡਨ ਲਾਅ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਅੰਤ 2, 1919, ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਦੇ ਮੁਹੰਮਦਨ ਜੁਰੀਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦਾ ਪੰਨਾ 401, ਪੰਨਾ 218)। *ਮਦਰੱਸੇ ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਵਾਂਗ ਹੀ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।*”

ਪਰ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮਸਜਿਦ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤੌਹਫੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(27) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(8) ਏਆਈਆਰ 1958 ਸੈਸ਼ਰ 93.

(9) ਏਆਈਆਰ 1940 ਪੀਜੀ 116.

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(28) ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਕੂਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲ, ਜਿਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਪੇਸ਼ੇ ਲਈ ਜਾਂ ਇਕੱਲੇ ਨੱਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। .

(29) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਦਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਕੂਲ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ, ਕਿ ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(30) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: -

D.A.V. College Society v. Sarvada Nand Anglo Sanskrit Higher Secondary
 ___ School Managing Committee (Harbans Singh, C.J.)

"ਜੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਸਤੂ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਸੰਦਰਭ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

ਪੀਸੀ ਜੇ ਆਈਐਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ _

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਪੀਸੀ ਪੀਡੀਓ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਜੇ.

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1971 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 25-ਈ

1971 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 26-ਈ

ਵਿੱਚ

1971 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ.

3 ਨਵੰਬਰ 1971

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLII)— ਧਾਰਾ 81, 82, 86, 87 ਅਤੇ 99— ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ— ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਅਲ! ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੋਣ ਦੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ - ਅਜਿਹੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ - ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਪਿਰ - ਧਾਰਾ 99 - ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ - ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ - ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਪਾਰਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਸੈਕਸ਼ਨ - ਕੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਚੋਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

ਰੀਡ, (ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਮਤ, ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਜੇ., ਪੀਡੀਓ, ਜੇ. ਕੰਟਰਾ.) ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਿਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੁਰਸ਼। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਅਤੇ 82! ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੋ, ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਰਵਾਨਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪੂਰਾ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 87(1) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿਰ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ T¹ ਉਹ 'ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁੱਕੀਆਂ ਸਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਹਾਏ ਵਿਵਾਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ